

Entreprise- og licitationsbetingelser

3. udgave

Erik Hørlyck

JURISTFORBUNDETS FORLAG

ENTREPRISE- OG LICITATIONS BETINGELSER 3. UDG.

et sat med Times og trykt hos
Winds Bogtrykkeri A/S, Haderslev
(c) Juristforbundets Forlag
Printed in Denmark 1982

ISBN 87-574-2372-5

Forord

Denne bogs første udgave kom i 1973 og anden udgave i 1977.

Ved udarbejdelsen af tredje udgave har jeg benyttet lejligheden til at forbedre og uddybe fremstillingen i flere afsnit, ligesom jeg har tilføjet enkelte nye afsnit.

Bogen er iøvrigt blevet a jour ført på grundlag af nye retsregler og nytilkommen retspraksis og litteratur.

Der er kun undtagelsesvis taget hensyn til materiale fremkommet efter maj 1982.

Ryesgade 31, 8000 Århus C
Maj 1982

Erik Hørlyck

Indhold

ALMINDELIGE BETINGELSER FOR ARBEJDER OG

LEVERANCER.....	13-371
A. AFTALEGRUNDLAGET.....	13-53
§ 1. <i>Betingelsernes område og fravigelighed</i>	13-28
Entrepriseretten som kontraktretlig disciplin	13
Entrepriserettens retskilder	15
AB's anvendelsesområde, navnlig med henblik på leverancer	19
Terminologi	21
Særligt om totalentreprise	22
International entrepriseret	24
Fravigelse af AB	26
§ 2. <i>Bygherrens udbud</i>	28-38
Bygherrens udbud	29
Udbudsmaterialets indhold	29
Risikoen for uforudsete vanskeligheder	31
Sikkerhedsstillelse for udbudsmaterialet	36
Tilbuddets form og indhold	37
Udbudsmaterialets ensartethed	38
§ 3. <i>Entreprenørens tilbud og licitation</i>	38-45
Tilbudsudregning, Tilbudsafgivelse	40
Delpriser og enhedspriser	41
Alternative tilbud	42
Acceptfrist	43
Ikke antagne tilbud	45
§ 4. <i>Entrepriseaftalen</i>	44-55
Entreprisekontraktens indgåelse, bestanddele og fortolkning	46
Stempeloven	51
Tilbagelevering af kontraktdokumenterne	51
Betegnelser for mønt, mål og vægt	51
Underentreprenører	52
§ 5. <i>Fejl og uoverensstemmelser i grundlaget for aftalen</i>	55-63
Projektfejl	55
Entreprenørens underretningspligt i anledning af projektfejl	59
Ansvar for udførelse af arbejdet i overensstemmelse med projektet	62

B. ENTREPRISENS UDFØRELSE.....	63-108
§ 6. <i>Entreprisens omfang og art</i>	63-82
Arbejdsplan	64
Entreprenørens ydelsespligt. Naturalopfyldelse	65
Tillægsvederlag – uforudsete vanskeligheder («offergrænse»)	71
Særligt om tillægsvederlag inden for fastprisordningen	74
Afsætninger	76
Ydelsens kvalitet	77
Kvalitetskontrollen	79
Arbejde i vejarealer	81
§ 7. <i>Bygherrens egne ydelser</i>	82-85
Bygherreleverancer	82
Risikoen for bygherreleverancer	84
§ 8. <i>Forandring i entreprisen</i>	85-106
Merydelser og mindreydelser	86
Grænsen mellem kontraktarbejde og ekstraarbejde	88
Stiftelsen af betalingskrav for ekstraarbejde	92
Opgørelsen af betalingen for ekstraarbejder	98
Mindreydelser	101
Bygherrens afbestillingsret	102
§ 9. <i>Fortidsminder</i>	106-108
Fortidsminder og andre fund i grunden	107
C. REPRÆSENTATION OG SAMVIRKE.....	108-120
§ 10. <i>Bygherrens tilsyn</i>	108-113
Bygherrens tilsyn	108
Tilsynets beføjelser og forpligtelser	109
Pligten til at yde vejledning	111
§ 11. <i>Byggemøder</i>	113-115
Byggemøder og byggemødereferater	113
Spilddage	115
§ 12. <i>Entreprenørens personale</i>	115-118
Entreprenørens personale	115
Arbejds miljø	117
§ 13. <i>Bygherrens og entreprenørens ophold i udlandet</i>	118-119
Bygherrens og entreprenørens ophold i udlandet	118
§ 14. <i>Samvirke med andre entreprenører</i>	119-120
Samarbejdspligt	119
D. TIDSRISTER	120-140
§ 15. <i>Entreprenøren</i>	120-136
Forlængelse af tidsfristerne	121

Forandringer af arbejdet	125
Forsinkelse af andres leverancer eller arbejdsydelser	126
Force majeure	128
Usædvanligt vejrlig	131
Offentlige pålæg	134
Særligt om tidsfristforlængelse inden for fastpris/fasttidordningen	134
Entreprenørens forholdsregler	135
§ 16. <i>Bygherren</i>	136–139
Bygherrens tidsmæssige forpligtelser (fordringshavermora)	137
Bygherrens tidsfristforlængelse	138
E. AFLEVERING	140–145
§ 17. <i>Aflevering</i>	140–145
Afleveringsforretning	140
Afsnitsvis aflevering	144
Afleveringen	145
F. ANSVAR OG RISIKO, BORTSET FRA OPHÆVELSE	146–245
I. <i>GENERELT</i>	146–184
§ 18. <i>Hovedregel mellem bygherre og entreprenør</i>	146–184
Misligholdelsesansvaret	146
Bygherrens forsinkelsesansvar	146
Entreprenørens forsinkelsesansvar	149
Entreprenørens mangelsansvar	154
Særligt om forholdsmæssigt afslag	164
Flere skadevoldere. Egen skyld	166
Reklamation og forældelse	171
Entreprenørens gensidige skadeforvoldelse	178
Ansvar for skade på tredjemand (udgravningsskader)	181
II. <i>FOR FORSINKELSE</i>	185–212
§ 19. <i>Entreprenøren</i>	185–202
Bygherrens forsinkelsesbeføjelser	185
Opgørelse af dagbøder. Adgangen til nedsættelse	188
Opkrævning af dagbøder, herunder overskridelse af mellemfrister	194
Forsinkelse af andres leverancer eller arbejdsydelser	196
Bygherrens erstatningskrav	199
§ 20. <i>Bygherren</i>	203–212
Forsinkelse på grund af bygherren eller anden entreprenør	203

Betingelserne for bygherrens erstatningsansvar	205
Særligt om bygherrens ansvarsfraskrivelse	208
Erstatningsopgørelsen. Reklamation	209
III. <i>FOR MANGLER</i>	213–245
§ 21. <i>Indtil afleveringen og ved afleveringen</i>	213–228
Risikoens overgang	213
Risikoovergang ved ibrugtagning	219
Forsikringspligt	221
Afhjælpning af mangler, der påvises ved afleveringen	223
Offergænse for afhjælpningsarbejder	226
§ 22. <i>Efter afleveringen</i>	228–245
Afhjælpningsperioden	229
Påberåbelse af afhjælpningspligten	232
Skjulte mangler	234
Erstatningskrav for mangler	240
G. <i>OPHÆVELSE</i>	245–268
§ 23. <i>På grund af forsinkelse eller arbejdets udførelse</i>	245–261
Ophævelse af entreprisekontrakter	246
Væsentlig misligholdelse	248
Forgæves advarsel	252
Misligholdelsens årsag	253
Kan der hæves med hensyn til udført arbejde?	254
Benyttelse af entreprenørens materialer og materiel	257
Hæveopgøret	259
§ 24. <i>Entreprenørens konkurs, likvidation og død</i>	262–268
Entreprenørens konkurs, likvidation og insolvens	262
Entreprenørens død og umyndiggørelse	266
Bygherrens konkurs, likvidation og insolvens	267
H. <i>ØKONOMI</i>	269–352
§ 25. <i>Entreprenørens sikkerhedsstillelse</i>	269–276
Kravet om sikkerhedsstillelse	269
Frafald af fordret sikkerhedsstillelse	272
Sikkerhedsstillelsens art, indhold og frigivelse	273
§ 26. <i>Betaling</i>	276–314
Betalingsregler	278
Tilbudsarbejde – regningsarbejde	280
Fordelingsplan	284
Betaling efter a conto-begæringer	286

Tilbageholdelse til sikkerhed	287
Standsning af arbejdet. Ophævelse fra entreprenørens side	289
Entreprisens forfaldstid	293
Forrentning af entreprisens summen. Entreprenørens erstatningskrav	295
Betalingsregulering som følge af pris- og lønændringer	299
Indeksregulering	309
Entreprenørens slutopgørelse	311
§ 27. <i>Ejendomsret til materialer og leverancer</i>	314-319
Rettigheder over materialer og leverancer	314
Materialer og leverancer, som ikke er leveret på byggepladsen	318
§ 28. <i>Bygherrens sikkerhedsstillelse</i>	320-332
Behovet for sikkerhedsstillelse	320
Stiftelsen af sikkerhedsret. Prioritetsstilling	323
Dispositioner over byggelån og ejerpantebrev	326
Sikkerhedsstillelse, når der ikke finansieres ved byggelån	331
Omstødelse	331
§ 29. <i>Transport på entreprisens summen</i>	332-352
Entreprenørtransporter	332
Fordelingsfuldmagt og fordelingstransport	336
Undertransport og retransport	339
Bygherrens betalingsforpligtelser	341
Entreprenørtransporters prioritetsstilling	347
Omstødelse af entreprenørtransporter	350
Overdragelse af byggelån	351
I. TVISTER.....	352-371
§ 30. <i>Syn og skøn</i>	352-358
Adgangen til at begære syn og skøn	353
Betydningen af syn og skøn	356
§ 31. <i>Voldgift</i>	358-371
Voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed	358
Voldgiftsaftalen og voldgiftsrettens kompetence	365
LICATIONSLOVEN.....	372-434
§ 1.....	372-379
Indledning	372
Licitationslovens område	374
Særligt om leverancer	374
Licitationsloven og De europæiske fællesskaber	376
Forholdet til monopolloven	378

§ 2.....	379-387
Licitationsbegrebet	379
Opfordring og tilbud	380
Udbud på byggeprogram. Totalentreprisetilbud	384
Bindende bud	385
Offentlig licitation – bunden licitation	386
§ 3.....	387-408
Beskyttelse af de tilbudsgivende	387
Bekendtgørelse af tilbudsforbehold	389
Udbyderens forpligtelser ved offentlig licitation	389
Udbyderens forpligtelser ved bunden licitation	392
Laveste tilbud – ukonditionsmæssige tilbud	396
Regnefejl og andre fejl i tilbud	400
Accept af licitationstilbud	405
Nedsættelse af licitationstilbud	405
§ 4.....	408-422
Beskyttelse af tilbudsmotageren	409
Forhåndsregulering	410
Tilbudsforbehold, herunder standardforbehold	411
Udregningsvederlag	414
Åbningsforbehold	418
Udskydning af tilbud	418
Anmeldelses- og samarbejdspligt	419
Forhåndsmøder	421
§ 5.....	423-429
Beskyttelse af tilbud	423
Adgangen til at indhente underhåndsbud	424
Adgangen til at afholde ny licitation	427
Annulering af en licitation	428
§ 6.....	429
Anvendelse af monopolloven	429
§ 7.....	429-433
Retsvirkningerne af overtrædelse af licitationsloven	430
Monopolmyndighedernes funktion i relation til licitationsloven	432
§ 8.....	433
§ 9.....	433
Færøerne, Grønland og udlandsarbejder	433
BILAG.....	435-479
Almindelige betingelser for arbejder og leverancer	435
Regler for behandling af sager ved Voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed	451

Regler for udmeldelse af skønmænd ved Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed	457
Fastprisankuleret	461
Licitationsloven	471
Cirkulære om udbydelse af statslige og statsunderstøttede bygge- og anlægsarbejder	474
Vinterbyggebekendtgørelsen	476

REGISTRE	481
----------------	-----

Forkortelser	481
Fortegnelse over litteratur	483
Domsregister	486
Register over voldgiftsafgørelser	493
Oversigt over mangelssager	496
Sagregister	497

Almindelige betingelser for arbejder og leverancer

A. AFTALEGRUNDLAGET

§ 1. Betingelsernes område og fravigelighed.

Stk. 1. De almindelige betingelser indgår som led i aftaler om arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed.

Stk. 2. Ved leverancer er i nedenstående bestemmelser »bygherren« at forstå som køberen og »entreprenøren« som sælgeren.

Stk. 3. Når de almindelige betingelser anvendes, er bestemmelser om fravigelse af reglerne kun gældende, når de tydeligt og udtrykkeligt angiver, på hvilke punkter fravigelse skal ske.

Entrepriseretten som kontraktretlig disciplin.

I de teoretiske fremstillinger indtil *Axel H. Pedersens* bøger i slutningen af fyrrerne og begyndelsen af halvtredserne fremstilledes de kontraktretlige regler om bygge- og anlægsvirksomhed i sammenhæng med andre kontraktstyper, hvor ydelsespligten gik ud på tilvejebringelse af et bestemt resultat, under fællesbetegnelsen: Værksleje.

Axel H. Pedersen rettede en stærk kritik mod anvendelsen af dette begreb og gjorde sig til talsmand for en selvstændig behandling af bygge- og anlægsvirksomhedens kontraktsret, jfr. navnlig *Entreprise* s. 38-42. *Axel H. Pedersens* synspunkt har siden vundet tilslutning hos andre forfattere, jfr. *Lund Christiansen*, UfR 1960B.138 og *Bengtsson: Avtals-* typer s. 103 f.

Transportkontrakterne, der tidligere blev henført under værkslejebegrebet, behandles nu altid selvstændigt, hvilket formentlig hænger sammen med, at disse kontrakter repræsenterer den del af værkslejekontrakterne, der er blevet undersøgt mest udførligt.

Derimod møder man stadig i litteraturen sammenblanding af andre værkslejekontrakter, hvis indbyrdes særegenheder ikke på samme måde er blevet afklarede, hvilket navnlig gælder bygge- og anlægskontrakter